

ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੀਖਿਆ
ਐਚ.ਆਰ.ਖੰਨਾ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਚੰਨਣ ਸ਼ਾਹ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ, ਜਵਾਬਦੇਹ
1962 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1531

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)-ਐਸ. 499-ਬਾਂਡ-ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ-ਜ਼ਮਾਨਤ-ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 499(1) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਂਡ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਕੋਰਟ ਇੰਦਲ-ਤਾਲਬ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਯਾਨੀ ਮੰਗ 'ਤੇ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਕਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਬਾਂਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 435 ਅਤੇ 439 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਬੇਦੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 26 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋ ਲਾਲ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਗਾਧਰੀ, ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 250 ਰੁਪਏ ਲਗਾਏ ਗਏ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਐਸ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ
ਹਰ ਭਗਵਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ
ਨਿਰਣਾ

ਖੰਨਾ, ਜੇ.-ਇਹ ਚੰਨਣ ਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 250 ਰੁਪਏ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 61 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 9 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਰਮਾ ਨੰਦ 'ਇੰਦਲ-ਤਾਲਾਬ' (ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਜੇ. ਟੀ. ਪਲੈਟ ਦੁਆਰਾ ਉਰਦੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਮੰਗ 'ਤੇ) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ 500 ਰੁ. ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਾਂਡ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਾਂਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) - ਉਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"499 (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਠੀਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਂਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਚਿੰਤਾਰਾਮ* (1) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਿਨ ਬੋਸ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐੱਸ. 499 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, S499 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ "ਅਦਾਲਤ ਬੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ", ਇਸ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੁਸਤ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਪਰ ਤਾਜ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

ਸ਼ਾਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 499 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 514 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਸਨੇ ਬਾਂਡ ਭਰਿਆ ਸੀ। *ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (3), *ਗੈਰੀਸ਼ੰਕਰ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (4), ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ *ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (5) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕੇਸ *ਮੋਨ ਮੋਹਨ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ-ਸਮਰਾਟ*, (6) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰਾਂ ਨੇ ਢਾਕਾ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿਮਾ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਭਗਵਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ *ਹਰਬਿਲਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ*, (7) ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਇੰਦਲ-ਤਾਲਬ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਰਥ "ਮੰਗ 'ਤੇ" ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ੀ 'ਇੰਦਲ-ਤਾਲਬ' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਾਂਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਬਾਂਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1) A.I.R . 1936 Nag. 243

(2) A.I.R 1939 All. 682

(3) A.I.R 1957 All 765

(4) (1949) D.L.R 186

(5) A.I.R 1958 J & K 38

(6) A.I.R 1928 Cal. 261

(7) A.I.R 1952 M.B 2

ਨੋਹਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।